

האוצר התורני

שנדד מזורשה ועד מרוקו

סיפורם של ספרי הגאון המהרא"ל צינץ שהרעישו את העולם התורני • ההבטחה המפורסמת, הלכתה לימינו והסכמתו של מרן רבינו מאור ישראל שליט"א • "אנחנו למדנו את הספרים האלה עוד במרוקו", כך שמעו ראשי המכון בביקור שערכו אצל האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א, שסיפר גם אודות אביו הקדוש בבא מאיר • מלאכת הענק והחזון לעתיד

פראג. עיר גדולה לאלוקים ואנשים הייתה. כרב העיר כיהן לימים בעל הנודע ביהודה, שנהג נשיאותו שם ברמה ובאותם ימים כיהן גם כרב בתי הדפוס. המפורסמים של פראג. כך ביום בהיר אחד בא אברך צעיר ושמו ר' אריה לייב אל ביתו של בעל הנודע ביהודה, הוא. בא לפלפל עמו בדברי תורה ולבקש את הסכמתו על החיבור "איילת האהבים" למסכת כתובות.

רבה של העיר הסביר פנים לאורח ונפעם מול גאונותו הנדירה. כשפנה ללכת הותיר ר' אריה לייב את כתביו על שולחנו של גאון ישראל. בעל הנודע ביהודה שקע בעיון עמוק בכתבים. מתוך חידושי התורה הכתובים ניבטה דמות של גדול בתורה: גילו הצעיר של המחבר היה בניגוד חריף לגדלותו. החיבור ללא ספק היה ראוי להסכמה, אולם הנודע ביהודה לא התקצה בנקל, שכן באותם ימים-ממש הופיע ספר ההפלאה, ספרו של רבי פנחס הלוי איש הורוביץ, אבדק"ק פרנקפורט. ספר זה כבר היה מונח על שולחנו של הנודע ביהודה, אף שטרם זכה להפצה ציבורית. והנה כשהחל הנודע ביהודה לעיין בספריו של האברך הצעיר גברה פליאתו שבעתיים, הוא נוכח לראות שברוב חידושי כיוון לדבריו של בעל ההפלאה, בודעו בוודאות שעינו של האברך הצעיר לא שופה את חידושי ההפלאה, זאת משום שהספר טרם הופץ. נגד עם זאת היאך הוא יכול לתת הסכמה...

הנודע ביהודה התלבט האם לומר לו לאברך ולהסב לו עגמת נפש מרובה, ומאידך הרי אם לא יאמר, הלא האברך הצעיר עלול להשקיע את מיטב כספו בהדפסה, וכשהספר יראה אור הוא עלול להיות ללעג וקלס שלא באשמתו בעיני כל.

רבה של פראג החליט לנהוג בחכמה כשהוא מותיר את ספר ההפלאה על שולחנו במתכוון, וככך הותיר לאברך הצעיר את החלטתו לעצמו. כאשר הבחין בספר ההפלאה מונח על השולחן וראה בכיוון לדעת גדולים וכשהעמיק את עינו נוכח לראות שמדובר ברובו של הספר, שמהה ועצב שמשו בו בערבוביה, אולם עד מהרה התעשת ברוחו ואת השנה הקרובה עשה בפראג. הוא סידר את ספרו בתבנית עריכה שונה, את הדברים המוזכרים בספר ההפלאה השמיט כמוזב, בנקודות רבות התפלפל ודן בדברי ההפלאה, שהוא מנחנו הגאון מהע"פ. כן שינה את שם הספר, במקום "איילת האהבים" קראו "יעלת חן". כל אותה עת יצא ובא בביתו של בעל הנודע ביהודה, ותקופה

זו נמשכה שלושה חדשים, שבהם היה מאוכלי שולחנו של רבה של פראג. עקבות לאותה תקופה מופלאה נותרו ברבים מפסקיו של המהרא"ל המתבססים על מעשה רב שראה בבית הנודע ביהודה ועל השקלא וטריא עמו. עם השלמת השינויים נטל הנודע ביהודה את קולמוסו הנוסף האהב גדולה והערכה וכך כתב לו את הסכמתו החמה. זה היה החיבור הראשון שלו שאף עוטר בהסכמותיהם של גאוני אותו הדור. מאז כתב עוד עשרות חיבורים. כל ימיו לא הניח קולמוסו מידו, יגיעת מוחו האדיר מילאה תכריכי כתבים אוצרות חידושי תורה שעליהם נסמכו גדולי עולם בהכרעות שונות [ראה למרן שליט"א בשו"ת יביע אומר חלק ג - אבן העזר סימן א, יביע אומר חלק ו - אבן העזר סימן י, נחווה דעת חלק ה סימן נו, ועוד].

- הוא הכתיבה והוא מקיים
- הוא חלפו עברו ימים רבים והתחברו חיבורים רבים בבית מדרשו. אף תלמידים כבירים התאספו סביבו. סיפורי מופת מופלאים: ספרו סביב גאונותו העצומה שממנה נהנו גדולי אותו דור, שאהבו להתפלפל עמו לרוב.
- אולם תחילתה של תקופה מחודשת בגדלותו של אותו גאון הייתה דווקא בסוף ימיו: היה זה כאשר הרב הישיש היה מוכנס על מיטתו בערש דווי, קבוצת תלמידיו הנאמנים ובראשם הגאון בעל "חידושי הרי"ם" זצוק"ל עמדו מסביב כששמחשבות הקשות מתרוצצות במוחם ללא הרף.
- היו אלה הדקות האחרונות במחיצתו של רבם הנערץ, ולבם הלם בקצב השעון שאין ממנו מנוס. הימעות שקויו בוויית העין החלו לעשות את דרכן במורד הלחי, עוד מעט יתחילו באמירת הונדו, בעוד דקות מספר תהדהד כאן זעקת "שמע ישראל" כשנשמתו של שר וגדול תחזור לכור מחצבתה. מתח של קדושה עמד בחלל האוויר והוא התערב בשתיקותיהם.
- לפתע החלו שפתיו של רבם למלמל. קולו היה חלוש. ניכר היה בצליל של המילים שזה מאקף אחרון, משום כך כרו אוזן כדי להאזין לדברים. "אין כל הבדל אם לומדים כאן או לומדים שם", כך אמר והדברים נותרו כחידה לכמה שניות. בנוכחים החליפו ביניהם מבטים של תמיהה, פשרן של המילים ומשמעותם של הדברים לא היו נהירים דיים.
- האור העמום בחדר חשרה על המקום אווירה של עוגמה, לפתע ביקש הרב הישיש "הביא לי את נסר העץ העומד כאן בסמוד", כשהוא מצביע בכוחות אחרונים לעבר מיקומו. בפניו נחרשו קמטים של מאמץ קשה בשארית כוחותיו את הצוואה: "מי שישתדל בהדפסת ספריו יהיה לו המחבר למליץ", ואז

במשך הדברים ספר האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א לעורכיה אודות אביו הקדוש הגה"ק רבי מאיר אבוחצירא זיע"א: כשהגענו ארצה קנינו למורי אבי זכר צדיק כלרכה את הספר תשב"ץ ושילמנו על זה שתיים וחצי לירות. אבא סיים את הספר ואח"כ אמר לנו: אתם חושבים ששילמתם שתי לירות וחצי הל"ו על הספר? אתם שילמתם על הכריכה, כי על הספר אין מחיר שישלם לשלם"

ב"ה

עובדיה יוסף
הראשון לציון
ונשיא סוכנות חב"י התורה

OVADIA YOSSEF
RISHON LEZION
ASD PRESIDENT OF TORAH SAGES COUNCIL

ירושלים י"א תשס"ב

הסכמה

מה נכבד היום בתגלות נגלות אור יקרות, יהיו לנאורות, האי ספרי רבא דנהר דעה, מר ניהו הגאון הקדוש מפלאצק טהרא"ל צינץ זצוק"ל, איש שמו נודע בשערים, המאיר לארץ ולדרים בספריו הנפלאים הנפיקים ענה "אילת אהבים ויעלת חן" עננים כתובות, וישות "מישיבה נפש", ובפר "מקצוע בתורה" על חו"מ, ועוד ספרים רבים ונכבדים, אשר בהם הפליא עצה הנגידל תושיה בפלפול עצום בעומקא דדינא, גליה לרעיה ונפול נהורא בני מדרשא, ברוך שחלק מחכמתו ליראיו.

בואו ונחוק טובה למכון "המרה"ל צינץ, אשר לקחו על עצמם להוציא מהדוש אה כל ספריו של טהרא"ל צינץ, כסדר חדש ובפרום מהודר, ויקיימו בהרצון הנחמ"ח וצ"ל.

וכבר יצאו לאור על ידם כמה מספריו, ועוד ידם נשיה להדפיס ירי הספרים, להלקים בעקב ולהפיעם בישראל, וכל החושבים והמסיעים בהוצאה הספרים לאור וכות המהר תעמוד להם אלה המגן והסין ח' כידם יעלה להנחיל תורה ולהאיריה, ברוב נחת ושלוה. אמן.

Yossef

המלכה כחה המודש "יחורה דענת" ברה הרב שטען אב"י | הר"ר זצ"ל ירושלים
טלפון 02-6525666 | cpe 02-6513653

הסכמתו של מרן שליט"א

"האי ספרי רבא דנהר דעה... מר ניהו הגאון הקדוש מפלאצק... הפליא עצה הגדיל תושיה בפלפול עצום בעומקא דדינא. גליה לרעיה ונפול נהורא בני מדרשא, כך התבטא מרן רבינו מאור ישראל שליט"א, במכתב מיוחד שהפקיד בידי מערכת מכון הספרים להוצאת ספרי מהרא"ל צינץ.

המלצתו של מרן רבינו מאור ישראל שליט"א

שליח המכון על ציון המהרא"ל

החלה הנשמה הגדולה להיפרד מהגוף. דקות מספר לאחר מכן עבר לעולם שכולו טוב. היה זה ביום שני ג' באייר תקצ"ג. בבית העלמין בוורשה נראו המוני מלווים. מילות הצוואה נצרכו כמכות אש בתודעת התלמידים. על המצבה נחרטו מילותיה של אותה צוואה, וכשמדפיסים ספר וכתוצאה מכך לומדי תורה הוגים בתורתו של המחבר שפתותיו דובבות בקבר. גם כשעבר לעולם שכולו טוב "הוא ממשיך ללמוד", אין כל הבדל אם לומדים "כאן" או לומדים "שם".

אותה מצבה שרדה עד עצם היום הזה, בבית העלמין הגדול בוורשה, בירת פולין.

מאז אותו היום, התפרסמה ההבטחה ורבים שחפצו בישועה ורפואה ומילוי משאלות לבם, נהגו במהלך השנים להדפיס את אחד מסדרת חיבוריו וחיידושי, המונים למעלה מ-30 ספרים. רבות ראו בעיניהם במרוצת השנים את הפלא הגדול, אך יש "מליץ יושר בעולם העליון".

"אנחנו למדנו את הספרים האלה עוד במרוקו"

הפליון הספרותי העצום שהותיר אחריו אותו גאון וקדוש הגיע לכל קצווי תבל. אף במרוקו נהנו לפלפל בדבריו ובהגותו החריפה, כך שמעו ראשי המכון בבית דוד שערכו אצל האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א, שנטל הספר שהגישו לידי ונישק בכריכה את צילום המצבה וכה אמר להם: "אשריכם, יש לכם זכות גדולה. הספרים של הצדיק המהרא"ל צינץ אנתו למדנו את הספרים האלה עוד במרוקו... ראיתי שנסעתם לפולין לציון... ונקוה שהתפילות יפעלו, בוודאי אשר התפילות יפעלו, אין שאלה, כל הישועות כל הרפואות..."

בהמשך הדברים סיפר האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א לעורכים אודות אביו הקדוש הגה"ק רבי מאיר אבוחצירא, כשהוא מתפעל מההידור שבכריכת הספר: "איזה פאר... רק מבחוץ אני כבר רואה מה מכיל הספר. כשהגענו ארצה קנינו למורי אבי זכר צדיק לברכה את הספר תשב"ץ ושילמנו על זה שתיים וחצי לירות. אבא סיים את הספר, ואח"כ אמר לנו: אתם חושבים ששילמתם שתי לירות וחצי הללו על הספר? אתם שילמתם על הכריכה, כי על הספר אין מחיר שיכולים לשלם".

רבי דוד שליט"א אף המשיך והתפעל באומרו: "זה נראה עבודה כמו האנציקלופדיה תלמודית, ממש עבודה רצינית הערות והארות, יש לכם זכות הרבים. השי"ת יעזור שתצלילו במעשי ידכם להפיץ את תורת הצדיק ויפתחו לפניכם מעיין החכמה והשפע כי התורה היא עולם האמצעי עולם השלם ברא מציעא אשריכם וכל מי שיסייע בעדכם כל בעל מומן שיש בו דעת בוז בבוז כסף וזהב ייתן ידו בסגולה הגדולה הזאת על ישראל סגולתו אשריכם מזכי הרבים דבר גדול אתם עושים..."

כך היה אצל הגה"צ רבי דוד אבוחצירא שליט"א, מה שחזר על עצמו בביתם של רבים משאר גדולי תלמידי החכמים.

עורכי המכון מספרים לנו בהקשר זה מעשה מעניין: היה זה כאשר משפחה המתגוררת בנהריה לא זכתה להיפקד בילדים שנים ארוכות. בהיותם מבאי ביתו של האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא, פנו אליו בני הווג, על מנת לבקש את עצתו. רבי דוד אמר להם: "תשתדלו בהדפסת ספרי המהרא"ל צינץ".

הוא נדב סכום להדפסת אחד מספרי המכון, בהידור רב, והפצתו חנים בבתי מדרש. בני הווג לא הסתפקו בכך, וזיכו איתם עוד כמה מבני המקום, שרצו גם הם בנטילת חלק בסגולה מופלאה זו. והנה הגיע היום הגדול: כעבור זמן לא רב מאז החלו בני הווג לסייע למכון, הם נשעו בבוז זכר. אנשי המכון השתתפו בשמחת הברית כאורחי הכבוד והגה"צ רבי דוד אבוחצירא כונן בסנדקאות. היה מרגש.

הקמת המכון וההבטחה

רבים וטובים ניסו את כוחם מאז ההבטחה במילוי רצון אותו צדיק. משום כך עדים אנו להדפסות כה מגוונות של ספרי וליצנים של חלקים בודדים שהודפסו אף ללא תיאום בין מדפיס לרעהו, מה שיצר מגוון מוזר ויחודי לספרי המהרא"ל צינץ. לעתים מרוב השתוקקותם של המדפיסים לזכות בישועה, הם לא שמו לבם לווסות הדפוס או גודל האותיות וכדומה, כאשר הסובלים

עולם תורני מופלא

הוצאת 'מכון מהרא"ל צינץ' הוציאה לאור עד כה אחד עשר מספריו, בלמעלה מעשרים כרכים, של הגאון הנודע, בצורה מפורטת ומחודשת: יעלת חן - הלכות כתובות, הגדה של פסח - ברכת השיר, מלאו העומר - מגילות, גרש ירחים על מסכת גיטין, מעייני החכמה על מסכת בבא מציעא, מקצוע בתורה - הלכות הלואה, חידושי מהרא"ל - הלכות ריבית, יין המשמח על הלכות יין נסך, טיב קידושין - הלכות קידושין, מסכת אבות עם ליקוטי פניני מהרא"ל וזמירות שבת.

בקרוב עומדים בע"ה לראות אור הספרים הבאים: אילת אהבים - מסכת כתובות, מלאו העומר על התורה, גור אריה על הש"ס, מגן האלה על הלכות פסח, גט מקושר על הלכות גיטין ועוד שורה של ספרים הנמצאים על שולחן העריכה.

שותפות בהדפסתם והוצאתם לאור של ספרים אלו היא ערובה מובטחת לישועות שהבטיח הצדיק במילותיו המפורשות טרם שבת.

העיקריים היו כמובן הלומדים.

גדולי עולם עד היום האחרון המליצו בכל פה על הבטחה זו וייעצו למחפשי ישועה והצלחה בענייניהם כי ישתדלו בהפצת תורתו של מהרא"ל וייטב להם. מתוכם יזכרו במיוחד האדמו"ר מהר"י מגור זצ"ל בעל "בית ישראל", אדמו"ר מהר"י מסטמאר זצ"ל והגה"צ יעקב ישראל קנייבסקי. ואומנם מעניין להבחין בדבריו של בעל הקהילות יעקב שאמר "וזאת סגולה לכל סוגי הצרות, ולהרבה זה הועיל!" ועוד מובא שם: שגם הוא עצמו הדפיס מספרי רבי אריה כשחתנו היה חולה. [ראה בס' אורחות רבינו ח'ג עמ' קכב].

אכן יש אף עדויות נאמנות משמו שאמר כי בשל הקושי בהנבנת ספרי המהרא"ל צינץ התמעטו מאוד העוסקים בתורתו, כך פחתה גם התועלת שבהדפסת הספרים ועמה הזכות הגדולה של "מליץ יושר".

וכאן אנו מגיעים אל המכון שלנו ששם לו למטרה להקיל על הבנת דבריו של אותו גאון כדי שאכן יהיה מליץ יושר, כפי שהם מספרים בעצמם: "כאשר הרהרנו בסגולה זו, הבחנו כי המבקשים להיושע בזכותה של אותה סגולה יעילה, אמנם מקיימים את דבריו של המהרא"ל צינץ, אך קשה לומר כי רצונו מושלם במלואו. הרי עיקר מטרתו בהבטחתו הייתה כי דברי תורתו יתפורו בעולם, ותלמידי חכמים שבכל אתר ואתר יגנו בספריו, אולם, מאחר שהספרים שיצאו במהלך השנים, היו בעלי אותיות שבוורות וקשות ללימוד, לא היו רבים שלמדו בספרים, וכך בעצם רצונו וחפצו וישמו רק באופן חלקי.

"זה היה הרגע שהביא להקמת המכון. היוזמה שלנו הייתה הוצאת ספריו של המהרא"ל צינץ במהדורות נאות ומתוקנות, על מנת למלא את רצונו הטהור, אותו יש לזכור - הביע דקות ספורות טרם הסתלק לעולמו,

לפתע החלו שפתיו של רבם למלמל. קולו היה חלוש. ניכר היה בצליל שיש המילים שזה מאמין אחרון, משום כך כרו אוזן כדי להאזין לדברים. "אין כל הבדל אם לומדים או לומדים שם", כך אמר, והדברים נותרו כחידה